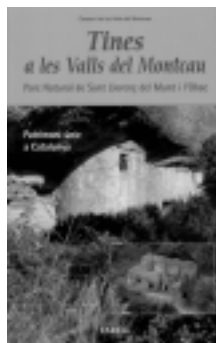

MISCEL·LÀNIA

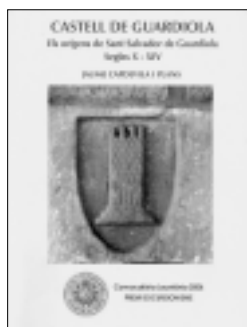

CONSORCI DE LES VALLS DEL MONTCAU: *Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*, col·lecció «Llibres de Muntanya» núm. 11, ed. Farell, Sant Vicenç de Castellet, 2005, 239 pàgs. (14,5 x 23 cm), il·lustrat.

El fenomen de la viticultura a casa nostra gaudeix, des fa uns quants anys, de força interès per part dels investigadors i també d'un cert ressò. Al seu costat, les mostres arquitectòniques del nostre passat vitivinícola –on el treball en pedra seca adquireix un gran protagonisme– han començat a valoritzar-se. És doncs, en aquest àmbit on cal emmarcar aquest llibre, que ens ofereix un complet inventari de les tines vinàries que encara es conserven escampades per les valls del Montcau, als termes municipals de Mura, Talamanca i el Pont de Vilomara i Rocafort. Es tracta d'un fenomen insòlit i, potser, únic al nostre país que ara, gràcies a la iniciativa del Consorci de les Valls del Montcau, es pretén protegir, conservar i divulgar. Si bé de feixes i barraques construïdes amb la

tècnica de la pedra seca n'h ha arreu, de tines, és a dir de cups on es premsava el raïm, a peu de vinya, pel que sembla només n'hi ha en aquesta zona de la Catalunya central. Partint d'una tradició medieval –tal com explica molt bé Llorenç Ferrer en un capítol introductor molt oportú– la construcció de les tines es va generalitzar als segles XVIII i XIX coincidint amb un gran esclat del conreu de la vinya que quedà terriblement escapçat amb l'arribada de la plaga fil·loxèrica a finals d'aquest darrer segle. L'obra és, com hem dit, un bon recull de fitxes de cada conjunt, perfectament il·lustrat amb fotografies i plànols que servirà, sens dubte, per dignificar aquest patrimoni etnològic, fins ara massa amagat.

A.D.

CAPDEVILA, Jaume: *Castell de Guardiola. Els orígens de Sant Salvador de Guardiola, segles X-XIV*, col·lecció «Monografies de Temes Locals i Comarcals» núm. 16, ed. Centre Excursionista de la Comarca de Bages, Manresa, 2006, 178 pàgs. (16 x 22 cm), il·lustrat.

La historiografia local ens aporta, periòdicament, agradables sorpreses. No es tracta, tanmateix, d'un fenomen nou.

Des de fa alguns anys les aportacions han estat nombroses. Ara, després de l'allau de treballs que aparegueren a Catalunya des dels passats anys vuitanta, les novetats han estat més selectes i espaiades. Jaume Capdevila, guanyador amb aquest treball del premi Excursionisme 2004, ha volgut aprofundir en la història medieval de l'actual terme de Sant Salvador de Guardiola, al Bages. No es tracta, per tant, d'un nou refregit, que vol resumir la història del seu poble a partir d'informacions prèvies ja publicades. Ell ha fet recerca als arxius i ha anat espigolant de tot arreu a fi de poder-nos oferir el màxim que ha pogut dels orígens de Guardiola i el seu castell. Tenim així informació molt valuosa sobre la vida oficial i quotidiana. Hi apareixen també nombroses dades sobre l'agricultura, les famílies, la toponímia, els oficis, etc. Tant és així que, més enllà de l'interès purament local, aquest llibre servirà també per als estudiosos de l'edat mitjana en general, els quals el podran utilitzar per a millorar i ampliar els seus coneixements d'altres indrets veïns i del país en conjunt.

A.D.

COMAS, Francesc ; REDÓ, Salvador: *Manresa, la ciutat transformada*, ed. Zenobita, Manresa, 2006, 128 pàgs. (16 x 23 cm), il·lustrat.

Heus ací un llibre curiós i, al mateix temps, oportú. Es tracta de repassar, de manera molt clara i planera, l'evolució urbana de la ciutat, a partir d'imatges antigues, comparant-les amb les actuals, fetes expressament per a aquesta edició. Manresa és una ciutat mil·lenària que ha viscut nombroses construccions, destruccions i reconstruccions en el decurs dels segles. Aquí es fa, doncs, una síntesi històrica de cada indret, ordenada per diversos espais centrals (barri antic, els ponts, les muralles, el passeig, etc.), però, com dèiem, l'objectiu principal és comparar, des de punts de vista idèntics o, quan no és possible, similars o propers, la seva fesomia. Hi veurem, doncs, clarament reflectida l'evolució d'uns ambients, monumentals i/o quotidians, que és bo retenir de cara a ser ben conscients del pas inexorable del temps i, alhora, de la pervivència d'uns valors, d'unes relacions i d'unes formes de vida, que donen personalitat i sentit intergeneracional als manresans.

A.D.

JÓDAR, Carles; TORRAS, Marc; SÁEZ, Genís i RIU, Ramon: *El Correfoc*, col·lecció «El patrimoni festiu de Manresa» núm. 1, ed. Ajuntament de Manresa, Centre d'Estudis del Bages i Xàldiga, taller de festes, Manresa, 2006, 79 pàgs. (17 x 23,5 cm), il·lustrat. Inclou CD.

És aquest el primer lliurament d'una sèrie bibliogràfica que vol estudiar i presentar les festes, amb els seus corresponents elements d'imatgeria, de la ciutat de Manresa, que encara són vi- ves. I es comença amb el Correfoc, que enguany ha celebrat els seus primers vint-i-cinc anys.

Malgrat la seva relativa joventut, ha estat des de bon principi un dels actes més populars i espectaculars del programa de la Festa Major d'estiu. De correfocs se'n porten a terme moltíssims arreu dels Països Catalans, però cadascun d'ells té les seves particularitats. Els autors ens fan una mica d'història i ens mostren els diversos grups i personatges –dimonis, capgirells, fogaines i fogueres, moixogants...– el bestiar –la víbria, el bou, els dracs, la mulassa...– la pirotècnia, la música i d'altres elements estructurals i organitzatius. Ens expliquen el seu origen (creat de bell nou, però amb respecte a la tradició festiva del país) i, de manera molt gràfica i colorista, ens apropen a una festa que manté any rere any la seva renovada vitalitat.

A.D.

GIRBAU, Gerard (amb la col·laboració de Xavier Potrony i Daniel Rovira): *La revolta dels burots (1917). Episodi singular de la història d'Artés*, col·lecció «Temes d'Artés», núm. 2, ed. Ajuntament d'Artés i Centre d'Estudis del Bages, Artés, 2006, 87 pàgs. (15 x 21 cm), il·lustrat.

Som a l'any 1917 i a la vila d'Artés esclata una revolta popular contra els burots: els funcionaris municipals encarregats de cobrar uns impostos sobre determinats articles. No és pas l'únic lloc on s'han produït fets d'aquesta mena, però en el cas

artesenc la seva importància per a la vida econòmica i social és fonamental d'aleshores ençà. En efecte, l'Ajuntament, dominat per unes poques famílies de propietaris i industrials, va decidir apujar l'impost sobre els consums. Fou aleshores quan el poble s'aixeca contra el domini caciquista, representat pels amos i gestors del Cal Berenguer, l'única fàbrica tèxtil fins a aquells moments, on es guanyava la vida la majoria de la població. El treball té un gran interès per a la història del poble i també per a tot Catalunya perquè és a partir de la bona microhistòria de fets puntuals, convenientment contextualitzats, quan podem començar a valorar bé l'evolució social i laboral del nostre país en conjunt. I ens mostra, a més, com uns joves autors –estudiants convenientment tutorats per un especialista en història econòmica, com és Lluís Virós– poden realitzar un magnífic treball de recerca que es llegeix de manera molt entenedora.

A.D.

DOVELLA

Revista cultural de la Catalunya central

Dossiers o articles destacats:

- Núm. 66: Visions sobre les armes
- Núm. 67: Arqueologia a la Catalunya central
- Núm. 68: El retaule major de Sant Benet de Bages
- Núm. 69: Patrimoni industrial
- Núm. 70: Arquitectura a la Catalunya central
- Núm. 71: El nostre gòtic
- Núm. 72: L'imaginari del Barroc
- Núm. 73: Aigües de la Catalunya central
- Núm. 74: Joves i Republicans. La República a Manresa (1931-1936)
- Núm. 75: La construcció de l'Institut Lluís de Peguera de Manresa
- Núm. 76: Les inscultures als Tres Tossals
- Núm. 77: Redescobrir Cardona: La casa Rovira del Mercat (segles XVI-XVII)

- Núm. 78: La preservació del patrimoni en pedra seca als Països Catalans
- Núm. 79: Estudis locals i comarcals a la Catalunya central
- Núm. 80-81: Sant Benet de Bages i la seva baronia durant la Guerra del Francès
- Núm. 82: Indústria i ciutat: De la història al patrimoni
- Núm. 83-84: La construcció antiga a Cardona. Picapedrers i mestres de cases cardonins (segles XIII-XVIII)
- Núm. 85-86: Víctimes de l'horror
- Núm. 87: Rehabilitació del nucli antic de Manresa
- Núm. 88-89: Acte de reconeixement històric als soldats que foren inhumats a la fossa militar del Cementiri de Manresa
- Núm. 90: Jaume Serra Húnter. Un oblidat de la història
- Núm. 91: L'Arxiu Històric Comarcal i el patrimoni documental

Subscripcions i comandes de números endarrerits: Apartat 377 - 08241 Manresa - Tel.: 93 873 65 25